

# 4 Ιουνίου 1989 – Η σφαγή στην Τιενανμέν

*Αναδημοσιεύουμε παλιότερο (2013) άρθρο της σ.Κατερίνας Παρδάλη, με αφορμή την επέτειο της σφαγής της Τιενανμέν στην Κίνα, που ακολούθησε την εργατική και νεολαιίστικη εξέγερση του 1989.*

Η Κίνα παρουσιάζεται τα τελευταία χρόνια ως μια ανερχόμενη μεγάλη δύναμη. Αναλυτές, καπιταλιστές, πολιτικοί όλων των αποχρώσεων θαυμάζουν τα επιτεύγματα ενός «κομμουνιστικού καθεστώτος» που απέφυγε την κατάρρευση και κατάφερε να προσαρμοστεί αγκαλιάζοντας την «αγορά». Μιλούν για οικονομικό θαύμα, ενώ το λεγόμενο «κινέζικο μοντέλο» είναι ζηλευτό για τους απανταχού εκμεταλλευτές. Για όλους αυτούς που ισχυρίζονται ότι η αγορά και η δημοκρατία πάνε χέρι-χέρι, η εξέγερση και η σφαγή της Τιενανμέν είναι ένα ισχυρό χαστούκι. Γιατί εκεί η είσοδος της αγοράς -ως επιλογή από το ΚΚ Κίνας- πυροδότησε την εξέγερση και τη σφαγή. «Αν και η στροφή του Ντενγκ προς την οικονομία της αγοράς υπήρξε ιδιαίτερα επιτυχής, πυροδοτώντας την κινεζική οικονομία και διευκολύνοντας την είσοδο της χώρας στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα, προκάλεσε έντονες αντιδράσεις γύρω από τις ανισότητες που γεννούσε το νέο σύστημα. Οι αντιδράσεις αυτές ήλθαν στην επιφάνεια το 1989». («The Guardian» 4/6/08).

Η έκρηξη του 1989 είχε τις ρίζες της σε ένα συνδυασμό πολιτικής και οικονομικής κρίσης. Από το 1979 ο νέος ηγέτης του ΚΚ, Ντενγκ Χσιάο Πινγκ, είχε αρχίσει τα ανοίγματα στην αγορά και στις ξένες επιχειρήσεις. Όμως, 120 εκατομύρια αγρότες «περίσσευαν» μετά την αποκολεκτιβοποίηση- εκ των οποίων μόνο τα 70 προσλήφθηκαν σαν εργάτες. Στις πόλεις οι τιμές είχαν τιναχθεί στα ύψη. Ο πληθωρισμός έφτανε το 35%. Οι εργάτες/τριες που δούλευαν στα ιδιωτικά εργοστάσια

αντιμετώπιζαν μια φοβερή εκμετάλλευση. Ο ιδιωτικός τομέας, που ανήκε σε ξένες εταιρίες και σε μια καινούργια κάστα Κινέζων εκατομμυριούχων, συνεχώς μεγάλωνε. Από την άλλη η καταστολή και η έλλειψη δημοκρατίας –που ούτως ή άλλως υπήρχε- και αυτή μεγάλωνε για να εξυπηρετήσει τις καινούργιες επιλογές του καθεστώτος. Από τις αρχές του 1989 στα πανεπιστήμια του Πεκίνου είχαν αρχίσει να γίνονται συγκεντρώσεις φοιτητών, που ζητούσαν περισσότερη δημοκρατία. Η σπίθα που άναψε τη φωτιά ήταν οι φήμες για το θάνατο του Χου –μετριοπαθούς ηγέτη του ΚΚΚ που υποτίθεται πως ήταν υπέρ κάποιων δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων. Στις 17 Απρίλη, μερικές εκατοντάδες φοιτητές πήραν την πρωτοβουλία να συγκεντρωθούν στην πλατεία Τιενανμέν. Την επόμενη μέρα έγιναν χιλιάδες και στις 20 Απρίλη εκατοντάδες χιλιάδες. Οι διαδηλωτές απαιτούσαν το δικαίωμα συγκέντρωσης και λόγου, το σταμάτημα της λογοκρισίας, το δικαίωμα για ίδρυση ανεξάρτητων συνδικάτων, το κτύπημα των προνομίων και της διαφθοράς στην κρατική και κομματική ιεραρχία. Εκατομμύρια ανθρώπων –κατά κύματα που παρέσυρε το ένα το άλλο-πήραν μέρος στις αντικυβερνητικές κινητοποιήσεις τόσο στο Πεκίνο, όσο και σε άλλες 120 πόλεις σε όλη την Κίνα. Καθ' όλη τη διάρκεια των διαδηλώσεων και μέχρι το αιματοβαμένο τέλος, οι διαδηλωτές τραγουδούσαν τη Διεθνή, διαψεύδοντας τους ισχυρισμούς του καθεστώτος ότι αποτελούσαν ένα αστικό αντεπαναστατικό κίνημα. Στις 22 Απρίλη, μέρα της κηδείας του Χου, παρά την απαγόρευση των συγκεντρώσεων, 200.000 διαδηλωτές κατέλαβαν την πλατεία Τιενανμέν. Μια «φοιτητική απεργία» καλέστηκε σε 20 πανεπιστήμια του Πεκίνου, ενώ οι φοιτητές προχώρησαν στην ίδρυση μιας «Αυτόνομης ομοσπονδίας», για να οργανώσει τον αγώνα.

### **Ντενγκ Χσιάο Πινγκ**

Στις 26 Απρίλη ο Ντενγκ δηλώνει στον κρατικό Τύπο ότι οι διαδηλώσεις θα σταματήσουν «έστω και με αιματοχυσία». Η απάντηση του κινήματος ήταν η κλιμάκωση της οργάνωσής του και η αναζήτηση κοινωνικών συμμαχιών. Στις 27 Απρίλη, οι φοιτητές του πανεπιστημίου του Πεκίνου, σε μια μεγαλειώδη συνέλευση,

αποφασίζουν να στείλουν ομάδες στους χώρους δουλειάς για να ζητήσουν συμπάρασταση. Η διαδήλωση, που έγινε το απόγευμα της ίδιας μέρας, έκανε 15 ώρες να διασχίσει το κέντρο της πόλης. Δυο γεγονότα αναζωπυρώνουν το κίνημα. Το πρώτο ήταν η απόφαση 3.000 φοιτητών στις 14 Μάη για κήρυξη απεργίας πείνας. Το δεύτερο και πιο αποφασιστικό ήταν η μαζική πλέον συμμετοχή της εργατικής τάξης στην εξέγερση. Στις 17 Μάη γίνεται μια τεράστια διαδήλωση ενός εκατομμυρίου που στην συντριπτική της πλειοψηφία αποτελείται από εργάτες. Εκατοντάδες χιλιάδες εργάτες από όλο το Πεκίνο, με πανό που το καθένα γράφει το εργοστάσιο που συμμετέχει, μαζεύονται και κάνουν πορεία στην έδρα των κρατικών συνδικάτων. Το αίτημα, που κυριαρχεί, είναι η ίδρυση ανεξάρτητων συνδικάτων. Τις επόμενες μέρες ιδρύεται, από μια μειοψηφία εργατών, το πρώτο ανεξάρτητο εργατικό συνδικάτο, κατά το πρότυπο της «Αλληλεγγύης» στην Πολωνία. Αυτή η εξέλιξη, δηλ. ο φόβος μήπως υπάρξει επανάληψη των γεγονότων της Πολωνίας (τεράστιο και ανεξάρτητο εργατικό κίνημα), επιδείνωσε τον τρόπο της κινέζικης ηγεσίας που κήρυξε στις 20 Μάη στρατιωτικό νόμο. Πάνω από 200.000 στρατιώτες συγκεντρώθηκαν στα περίχωρα του Πεκίνου. Από την άλλη, φοιτητές και εργάτες μαζεύονται κατά χιλιάδες και σταματούν τα λεωφορεία απαιτώντας να τους μεταφέρουν στις συνοικίες όπου φτιάχνουν οδοφράγματα με τα ίδια λεωφορεία και με μπουλντόζες. Οι εργαζόμενοι στο μετρό κόβουν την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος για να εμποδίσουν το στρατό να φτάσει στο κέντρο της πόλης. □ Φορτηγά γεμάτα με κόσμο πάνε στο ένα ή το άλλο οδόφραγμα. Όλα τα οχήματα έχουν κόκκινες σημαίες. Και όλοι τραγουδάνε τη Διεθνή... Το σαββατοκύριακο 21 και 22 Μάη του 1989, η εξέγερση κορυφώνεται. Όπως έγραφε η προκήρυξη της Ανεξάρτητης Εργατικής Ομοσπονδίας που μοιραζόταν τη μέρα που τα οδοφράγματα απελευθέρωσαν το Πεκίνο: «Η εργατική τάξη είναι η πιο πρωτοπόρα τάξη κι εμείς, το Δημοκρατικό Κίνημα, πρέπει να είμαστε έτοιμοι να διακηρύξουμε την τεράστια δύναμή της. Η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας υποτίθεται ότι είναι κράτος των εργατών, άρα έχουμε όλο το δικαίωμα να ανατρέψουμε τους δικτάτορες... Το να τους ανατρέψουμε είναι το αδιαφιλονίκητο καθήκον μας. Δεν έχουμε τίποτα να χάσουμε πέρα από τις

αλυσίδες μας. Έχουμε έναν ολόκληρο κόσμο να κερδίσουμε»!

## **Συναδέλφωση**

Πολλοί στρατιώτες συναδελφώνονται με τους φοιτητές και τους εργάτες και η κυβέρνηση μοιάζει ανήμπορη να ελέγξει την κατάσταση. Από τις 25 Μάη η άρχουσα τάξη, κάνοντας πια έναν αγώνα επιβίωσης, συσπειρώνεται γύρω από τους «σκληρούς» του κόμματος και τον Ντενγκ και αποφασίζουν τη σφαγή. Τη νύχτα 3 προς 4 του Ιούνη 1989 δίνεται εντολή για ένοπλη επίθεση. Τα τανκς εισέβαλαν στην πλατεία της Τιενανμέν. Οι διαδηλωτές κράτησαν μέχρι την τελευταία στιγμή τις «αλυσίδες», τραγουδώντας τη Διεθνή. Σιώπησαν μόνο από τα πολυβόλα... Στις επόμενες μέρες υπήρξε ηρωική, αλλά άνιση μάχη των φοιτητών και εργατών ενάντια στα τανκς. Μερικές χιλιάδες συγκεντρώθηκαν στις συνοικίες και συνέχισαν να συγκρούονται με το στρατό. Τα ξημερώματα της 6 Ιούνη, ένας δεκαεννιάχρονος εργοστασιακός εργάτης, ο Βανγκ Βεϊλίν, στάθηκε μπροστά σε μια φάλαγγα από τανκς, τα ανάγκασε να σταματήσουν την πορεία τους, ανέβηκε πάνω σε ένα από αυτά και έκανε το σήμα της νίκης. Το φιλμ έκανε το γύρο του κόσμου και έγινε σύμβολο της γενναιότητας των εξεγερμένων. Ο Βανγκ Βεϊλίν εκτελέστηκε μυστικά δυο βδομάδες αργότερα. Σε λίγες μέρες η τρομοκρατία κυριάρχησε σε ολόκληρη την Κίνα. Ο κινεζικός Ερυθρός Σταυρός υπολόγισε τους νεκρούς στη διάρκεια της καταστολής στην Τιενανμέν σε 2.600 μόνο στην πρωτεύουσα. Στο Πεκίνο εκτελέστηκαν μεταξύ 17 και 22 Ιούνη 400 από τους συλληφθέντες. Δεν είναι τυχαίο ότι οι πρώτοι που εκτελέστηκαν, ήσαν τρεις εργάτες στη Σαγκάη. Στα τέλη του 1989 πάνω από 30.000 εργάτες βρίσκονταν στις φυλακές.

Σήμερα, ο εορτασμός της επετείου απαγορεύεται, με το καθεστώς να παρουσιάζει το γεγονός ως υπεράσπιση των λαϊκών συμφερόντων από το στρατό, ενώ οι «νέοι» (καπιταλιστές και μη) φίλοι της Κίνας μιλάν για «Περιστατικό της Τιενανμέν». Δυστυχώς όμως για όλους αυτούς, αν πριν 24 χρόνια υπήρχαν –ακόμα και μέσα σε κάποιους από τους εξεγερμένους- κάποιες ψευδαισθήσεις για το ρόλο και τη δημοκρατία της αγοράς, σήμερα δεν υπάρχουν πια. Μετά και την τελευταία οικονομική κρίση, το «εύφλεκτο υλικό»

(εργαζομενοι/ες, νεολαία, καταπιεσμένοι) που πρωτοστάτησε στη εξέγερση της Τιενανμέν, εξαπλώνεται σήμερα σε όλο τον πλανήτη...

Διαβάστε

περισσότερα:

[https://www.kar.org.gr/2016/03/12/4-iouniou-1989-i-sfagi-stin-tienanmen/?fbclid=IwAR25opAcjEKH0icWH\\_MNGjHU4ZN05inXHqmHtQU0QIu1Jo10X1LKq3\\_BzN8](https://www.kar.org.gr/2016/03/12/4-iouniou-1989-i-sfagi-stin-tienanmen/?fbclid=IwAR25opAcjEKH0icWH_MNGjHU4ZN05inXHqmHtQU0QIu1Jo10X1LKq3_BzN8)